

475.

ORZECZENIE Nr. 46
MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU
z dnia 14 lipca 1948 r.

o przejściu przedsiębiorstw na własność Państwa

Na zasadzie art. 2 ust. 7 i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejściu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 17) oraz § 65 ust. 1 pkt. c rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1947 r. w sprawie trybu postępowania przy przejmowaniu przedsiębiorstw na własność Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 62 i Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr. 25, poz. 170)

orzeka m:

Na własność Państwa przechodzą przedsiębiorstwa 259 firm, wymienionych w załączniku.

Przedsiębiorstwa te umieszczone zostały w wykazach przedsiębiorstw ogłoszonych w Pomorskim Dzienniku Wojewódzkim na podstawie zarządzeń Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw w Bydgoszczy i co do przedsiębiorstw tych nie zostały zgło-

szone prawa lub zarzuty w terminie określonym w § 28 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1947 r.

Przedsiębiorstwa firm wymienionych w załączniku przechodzą na własność Państwa bez odszkodowania w całości wraz z nieruchomością i ruchomym majątkiem oraz wszelkimi prawami, wolne od obciążeń i zobowiązań z wyjątkiem zobowiązań o charakterze publiczno-prawnym, zobowiązań na rzecz polskich osób prawnych prawa publicznego, zobowiązań na rzecz osób prawnych stanowiących własność polskich osób prawa publicznego, służebności gruntowych oraz zobowiązań, mających swe źródło w stosunku najmu pracy lub odpowiedzialności za czyny niedozwolone.

Nie mają znaczenia prawnego niedokładności w określaniu nazwy lub przedmiotu przedsiębiorstwa, jeżeli z orzeczenia wynika, o jakie przedsiębiorstwa chodzi.

Orzeczenie to jest ostateczne i nie ulega zaskarżeniu do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

MINISTER PRZEMYSŁU I HANDLU w/z E. Szyr
Podsekretarz Stanu

Załącznik do orzeczenia Nr. 46 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 lipca 1948 r.

Wykaz pierwszy przedsiębiorstw przechodzących na własność Państwa, ogłoszony w Pomorskim Dzienniku Wojewódzkim Nr. 20 poz. 245, z dnia 2.IX.1946 r. na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw w Bydgoszczy.

L.p.	L.p. wykazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
1	4	Farbiarnia i pralnia chemiczna, W. Kopp — Bydgoszcz, ul. Św. Trójcy 4.	Pranie chemiczne i farbowanie.	
2	5	Färberei und chemische reinigung A. Hagen — Włocławek, ul. Stodólna 22.	Chemiczne pranie	
3	6	„Szarotka“ Chemiczna pralnia i farbiarnia — Toruń, ul. Grudziądzka 11.	Chemiczne pranie	
4	10	Fabryka mebli Polakowski (Pohlmann) — Grudziądz, ul. Bracka 5.	Wyrób mebli.	
5	13	E. Jæger. Holzwarenfabrik — Włocławek, ul. Łęgska 16a.	Wyrób mebli.	
6	14	Fabryka mebli A. Wiwióra — Chojnice, ul. Mylrada 5.	Wyrób mebli.	
7	15	Fabryka mebli E. Kahrau — Łobżenica, pow. Wyrzysk.	Wyrób mebli.	
8	16	Fabryka maszyn inż. T. Nowak — Bydgoszcz, ul. Chodkiewicza 17.	Wyrób maszyn i narzędzi rolniczych.	
9	17	Fabryka maszyn rolniczych B-cia Rämme — Bydgoszcz, ul. Grunwaldzka 24.	Wyrób części do maszyn rolniczych.	
10	18	„Ha-De-Ka“ Sp. z o. o. Fabryka maszyn rolniczych — Toruń, ul. Grudziądzka 49/53.	Wyrób maszyn rolniczych.	
11	19	Fabryka maszyn rolniczych N. Lohrke — Chelmża, Rynek.	Wyrób maszyn rolniczych.	

Lp.	Lp. wykazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
12	20	Fabryka maszyn H. Radtke — Inowrocław, ul. Poznańska 12/18.	Wyrób maszyn rolniczych.	
13	21	Fabryka maszyn rolniczych Georg Pappendick — Przechowo, pow. Świecie.	Wyrób i naprawa maszyn rolniczych.	
14	22	Fabryka maszyn rolniczych G. Voss — Nowe, ul. Kolejowa 37, pow. Świecie.	Wyrób i naprawa maszyn rolniczych.	
15	23	Fabryka maszyn rolniczych E. Gohritz — Wąbrzeźno, ul. Kolejowa 53.	Wyrób i naprawa maszyn rolniczych.	
16	24	Fabryka wyrobów metalowych L. Rowe — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 145.	Wyrób części metalowych do wagonów kolejowych.	
17	26	Fabryka rur i części rowerowych L. Mardewald — Bydgoszcz, ul. Raclawicka 6.	Wyrób części rowerowych.	
18	29	Fabryka maszyn i armatur — Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 54.	Odlewnia żelaza.	
19	30	Born i Schutze. Fabryka maszyn — Toruń, ul. Grudziądzka 79.	Odlewnia żelaza.	
20	32	Fabryka wyrobów metalowych L. Brock i S-ka — Inowrocław, ul. Dworcowa 14.	Wyroby metalowe.	
21	34	Fabryka wyrobów metalowych „Tłocznia” — Lipno, ul. Armii Czerwonej 4a.	Wyroby metalowe z drutu i blachy.	
22	36	„Bertrams” Sp. z o. o. Fabryka rur i wyroby blaszane — Toruń, ul. Koszarowa 5.	Wyroby blaszane i rury	
23	37	Fabryka siatek drucianych H. Huth — Chełmno, ul. 22 stycznia 30.	Wyrób siatek drucianych.	
24	38	Fabryka pilników i siatek drucianych Gustaw Ziegler — Nakło, ul. Piotra Skargi 5.	Wyrób siatek i pilników	
25	40	Fabryka stempli, szylców i wyrobów metalowych H. Rausch — Toruń, ul. Mostowa 16.	Wyrób stempli.	
26	46	Fabryka rekawiczek i skarpet — Włocławek, ul. Ptasia 2.	Wyrób artykułów galanteryjnych.	
27	47	Fabryka trykotów i pończoch Bross i Lange — Bydgoszcz, ul. Grudziądzka 38.	Wyrób artykułów galanteryjnych.	
28	50	Fabryka guzików. Hans Hoeflich — Inowrocław, ul. Rzeźnicka 7-9.	Wyrób guzików.	
29	51	Fabryka artykułów opatrunkowych — Bydgoszcz, ul. Długa 63.	Wyrób bandaży i innych artykułów opatrunkowych.	

Wykaz drugi przedsiębiorstw przechodzących na własność Państwa, ogłoszony w Pomorskim Dzienniku Wojewódzkim Nr. 21, poz. 254 z dnia 10.IX. 1946 r. na podstawie zarządzenia Przewodniczącego do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw w Bydgoszczy z dnia 4.IX. 1946 r.

Lp.	Lp. wykazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
30	4	Zakład stolarski. Richard Katz — Bydgoszcz, ul. Kościuszki 8.	Wyroby stolarskie.	
31	5	Stolarnia mechaniczna. Walter Scheunemann — Bydgoszcz, ul. Ogrodowa 2-4.	Wyroby stolarskie.	
32	7	Stolarnia mechaniczna. Herbert Peterson — Solec Kujawski, pow. Bydgoszcz.	Wyroby stolarskie.	
33	8	Warsztat stolarski N. Hinz — Chełmno, ul. Grudziądzka 3.	Wyrób mebli.	
34	10	Warsztat stolarski. N. Beusemann — Błota, pow. Chełmno.	Wyrób mebli.	
35	11	Zakład stolarski. N. Reiter — Lisewo, pow. Chełmno.	Wyrób mebli.	
36	17	Zakład stolarski. Willy Jaretsky — Inowrocław, ul. Narutowicza 51.	Wyrób mebli.	
37	19	Zakład stolarski. Ludwik Eitz — Inowrocław, ul. Św. Wojciecha 70.	Wyrób mebli.	
38	21	Zakład stolarski. Olga Hoppe — Gniewkowo, ul. Toruńska 1, pow. Inowrocław.	Wyroby stolarskie.	

Wykaz czwarty przedsiębiorstw przechodzących na własność Państwa, ogłoszony w Pomorskim Dzienniku Wojewódzkim Nr. 22, poz. 263 z dnia 20.IX. 1946 r. na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw w Bydgoszczy z dnia 4.IX. 1946 r.

Lp.	Lp. wykazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
39	95	Stocznia łodzi. Józef Lahn — Chojnice, Szosa Bytomska.	Budowa łodzi.	

L.p.	L.p. wy- kazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
40	96	Budowa Łodzi i Warsztat Reperacyjny Obiektów Wodnych daw. Peter Gabor — Włocławek, ul. Bulwary 2.	Naprawa łodzi.	
41	97	Holzbaubewerk. Karl Schneider — Włocławek, ul. Szopena 66.	Wyrób baraków, otwo- rów drzwiowych, okien- nych i innych.	
42	99	Warsztaty Naprawy Maszyn Rolniczych Reiffeisen Sp. z o. o. — Bydgoszcz, ul. Grunwaldzka 60.	Naprawa maszyn rolni- czych.	
43	100	Fabryka Maszyn Rolniczych i Odlewnia żelaza Wilhelm Schulz — Chojnice, Plac Niepodległości.	Budowa i naprawa ma- szyn rolniczych.	
44	101	Warsztat Naprawy Maszyn Rolniczych Reinhold Klose — Grudziądz, Marsz. Focha 113.	Naprawa maszyn rolni- czych.	
45	103	By-fa-na Rose — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 145.	Wyrób narzędzi i części dla kolejnictwa.	

Wykaz piąty przedsiębiorstw przechodzących na własność Państwa ogłoszony w Pomorskim Dzienniku Wojewódzkim Nr. 23, poz. 270 z dnia 1 października 1946 r. na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw w Bydgoszczy z dnia 4.IX. 1946 r.

L.p.	L.p. wy- kazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
46	10115	Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft S. A. Oddziały — Byd- goszcz, Pl. Wolności 7. — Grudziądz, ul. Focha 24.	Prace instalacji elek- trycznej.	
47	11	Zakład Instalacji Elektrycznej „Bemi” Paul Szulc — Byd- goszcz, ul. Słusarska 2.	Prace instalacji elek- trycznej i naprawa mo- torów.	
48	23	Zakład Budowy Aparatów Elektrycznych Edelmann — Solec Kujawski, ul. Kościuszki nr. 7, pow. Bydgoszcz.	Budowa aparatów elek- trycznych.	
49	25	Montownia Głośników Hermann Grou — Inowrocław, ul. Kruszleniecka 5.	Montowanie głośników.	
50	26	Zakład Elektrotechniczny Adolf Gumowski — Toruń, ul. Mickiewicza 88.	Prace instalacji elektry- cznej, sprzedaż mate- riałów elektrotechnicz- nych.	
51	27	Fabryka Mydła Willi Wolkert — Świecie, ul. Szeroka 18.	Wyrób mydła.	
52	31	Mechaniczny Zakład Kołodziejski Albert Lamprecht. — Ko- ronowo, ul. Tucholska 39, pow. Bydgoszcz.	Prace kołodziejskie.	
53	36	Stocznia Heller Nachum — Solec Kujawski, pow. Byd- goszcz.	Budowa statków i łodzi.	
54	37	Fabryka Maszyn Młyńskich Riedel. — Paparzyn, pow. Chełmno.	Wytwórnia i naprawy maszyn młyńskich.	
55	39	Warsztat Samochodowy Hans Hausmann — Bydgoszcz, ul. Fordońska 2.	Reperacja samochodów.	
56	52	Odlewnia Żelaza i Warsztat Mechaniczny Christian Proch- man i Michael Schmidt — Nowa Wieś Wielka, pow. Byd- goszcz.	Reperacje samochodów.	
57	71	Papiertütenfabrik L. Schultz — Włocławek, ul. Stodoła 26.	Wyroby papierowe.	
58	80	Przedziałnia Otto Fischer — Nakło, ul. Długa 1, pow. Wy- rzysk.	Przedziałnia czarnej wełny.	

Wykaz siódmy przedsiębiorstw przechodzących na własność Państwa, ogłoszony w Pomorskim Dzienniku Wo-
jewódzkim Nr 29, poz. 322 z dnia 18.XII.1946 r. na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji do
spraw upaństwowienia przedsiębiorstw w Bydgoszczy z dnia 2 grudnia 1946 r.

L.p.	L.p. wy- kazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
59	7	Fabryka Beczek Bruno Gall — Bydgoszcz, Dworcowa 33.	Wyrób beczek.	
60	10	Odlewnia Metali i Warsztat reparacyjny Franz ApolinarSKI— Inowrocław, ul. Klasztorna 6.	Wyroby z żelaza i repe- racje.	
61	11	Warsztat Naprawy Maszyn i Instalacje Centralnego Ogrze- wania, Karl Dieren — Inowrocław, ul. Wawrzyniaka 2.	Naprawa maszyn.	
62	16	Młyn Wodno Parowy, Olga Westphal — Bachorz, pow. Brod- nica	Przemiał zboża.	
63	18	Młyn Motorowy Bukowiec, August Gerke — Bukowiec, pow. Brodnica.	Przemiał zboża.	
64	19	Wiatrak, Kurt Rosenau — Górale, pow. Brodnica.	Przemiał zboża.	
65	20	Młyn Wodny, Alfred Striller — Hammer, pow. Brodnica.	Przemiał zboża.	
66	24	Młyn Wodny, Helmuth Jiese — Polko, pow. Brodnica.	Przemiał zboża.	

L.p.	L.p. wykazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
67	25.	Młyn Motorowy, Artur Zitlau — Fordon-Miasto, pow. Bydgoszcz.	Przemiał zboża.	
68	26	Młyn Wodno-Motorowy, Bermann Guther — Gogolin, pow. Bydgoszcz.	Przemiał zboża.	
69	27	Srutownik Koronowo Wybudowanie, Ernst Szulc — Koronowo-Miasto, pow. Bydgoszcz.	Przemiał zboża.	
70	28	Młyn Motorowy Albert Zaske — Magdalenka, pow. Bydgoszcz.	Przemiał zboża.	
71	29	Młyn Elektryczny Makowisko, Erwin Bohnke — Makowisko, pow. Bydgoszcz.	Przemiał zboża.	
72	30	Młyn Parowy Mochle Hermann Retzlaf — Mochle, pow. Bydgoszcz.	Przemiał zboża.	
73	31	Młyn Wodny Okole, Paweł Sikorski — Okole-Bydgoszcz.	Przemiał zboża.	
74	32	Młyn Elektryczny, Aleksander Achtel — Osiełek, pow. Bydgoszcz.	Przemiał zboża.	
75	33	Młyn Wodno-Elektryczny Materno — Prądy, pow. Bydgoszcz.	Przemiał zboża.	
76	35	Młyn Wodno-Motorowy, Willi Prufer — Wierzchucice, pow. Bydgoszcz.	Przemiał zboża.	
77	37	Młyn Wodny, Fritz Georg — Broda, pow. Chojnice.	Przemiał zboża.	
78	38	Młyn Motorowy, Alfred Szyszke — Ogorzeliń, pow. Chojnice.	Przemiał zboża.	
79	39	Młyn Wodny, Karolina Szell — Parszczenica Duża, pow. Chojnice.	Przemiał zboża.	
80	40	Młyn Wodny Hugo Ziegert — Parszczenica Mała, pow. Chojnice.	Przemiał zboża.	
81	41	Młyn Wodny, Anton Rhode — Upiłka, pow. Chojnice.	Przemiał zboża.	
82	45	Srutownia Ichmerling i Klapstein — Lisnowo, pow. Grudziądz.	Przemiał zboża.	
83	46	Młyn Wodny, Richard Paul — Mędrzyce, pow. Grudziądz.	Przemiał zboża.	
84	48	Młyn Wodny, Heinrich Conrad — Nowy Młyn, pow. Grudziądz.	Przemiał zboża.	
85	49	Młyn Wodny, Wilhelm Schiemann — Rogoźno-Zamek, pow. Grudziądz.	Przemiał zboża.	
86	51	Młyn Wodny, Frida Rosenmüller — Słupie, pow. Grudziądz.	Przemiał zboża.	
87	52	Młyn Wodny, Walter Giese — Świecie nad Osą, pow. Grudziądz.	Przemiał zboża.	
88	53	Młyn Motorowy Paul Heinze — Broniewo, pow. Inowrocław.	Przemiał zboża.	
89	55	Młyn Motorowy Dąbrowa Biskupia, Schener — Dąbrowa Biskupia, pow. Inowrocław.	Przemiał zboża.	
90	56	Młyn Motorowy Jaksice, Walter Krause — Jaksice, pow. Inowrocław.	Przemiał zboża.	
91	57	Młyn Motorowy Pęchowo, Paul Reinke — Pęchowo, pow. Inowrocław.	Przemiał zboża.	
92	60	Młyn Motorowy Wonorze, Friedrich Rodewald — Wonorze, pow. Inowrocław.	Przemiał zboża.	
93	63	Młyn Wodny Bobrowniki, Wilhelm Dopsła — Bobrowniki, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
94	64	Wiatrak Bodzen, Gustaw Ott — Bodzen, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
95	65	Wiatrak Chodorążek-Rumunki, Karol Winke — Chodorążek-Rumunki, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
96	66	Młyn Motorowy Czerniakowo, Otyla Pankratz — Czerniakowo, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
97	67	Wiatrak Halinek, Johann Harmel — Halinek, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
98	68	Wiatrak Huta Głodowo, Peter Gora — Huta Głodowo.	Przemiał zboża.	
99	69	Młyn Wodny, Tomasz Jaks — Łąg-Chrapy, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
100	70	Młyn Wodny Mien, Rudolf Steinke — Mien, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
101	71	Wiatrak Orłowo, Karol Polik — Orłowo, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
102	72	Wiatrak Ostrowite, Johann Kuhnke — Ostrowite, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
103	73	Młyn Wodny Soczewka, Karol Blond — Soczewka, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	

Lp.	Lp. wy- kazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
104	74	Wiatrak Szczepański Otto Krystian — Szczepański, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
105	75	Młyn Wodny Trutowo, Emil Foerster — Trutowo, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
106	76	Młyn Motorowy Walentowo Jabs — Walentowo, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
107	77	Młyn Wodny Wąkole, Czernikan — Wąkole, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
108	78	Młyn Motorowy Wielgie, Stanisław Wilski — Wielgie, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
109	79	Wiatrak Wielgie Miodusy Celner i Robert Harmel — Wielgie, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
110	80	Wiatrak Winduga I, Willy Rohn — Winduga, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
111	81	Wiatrak Winduga II, Willy Rohn — Winduga, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
112	82	Wiatrak Witkowo, Adolf Wahl — Witkowo, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
113	83	Młyn Wodny Zielenszczyzna, Amanda Bąkowska — Zielenszczyzna, pow. Lipno.	Przemiał zboża.	
114	84	Wiatrak Nieszawa, Władysław Tokarski — Nieszawa.	Przemiał zboża.	
115	119	Młyn Wodny Ciosek, Helmuth Winter — Ciosek, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
116	120	Młyn Wodno-Motorowy Duża Cerkwica, Karol Hemung — Duża Cerkwica, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
117	121	Młyn Motorowy Dziadoch, Zygmunt Kalis — Dziadoch, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
118	122	Młyn Wodny Lutowka, Tadeusz Regliński — Lutowka, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
119	123	Młyn Wodny Olszewka, Paweł Stokmann — Olszewka, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
120	124	Młyn Wodny Opkas, Eryk Schauer — Opkas, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
121	125	Młyn Handlowo-Gospodarczy Peperzyn, Leopold Bartz — Peperzyn, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
122	126	Młyn Wodny Pogorzała, Edward Schulz — Pogorzała, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
123	127	Wiatrak Motorowy Rogalin, Juliusz Kocpnik — Rogalin, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
124	128	Młyn Handlowo-Gospodarczy Sitno, Otto Brandt — Sitno, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
125	129	Młyn Motorowy Sypniewo, Wilhelm Hartlung — Sypniewo, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
126	130	Młyn Handlowo-Gospodarczy Więcbork, Otto Rottke — Więcbork, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
127	131	Młyn Wodno-Motorowy Witkowo, Brunon Jopp — Witkowo, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
128	132	Młyn Motorowy Wielowiczek, Eryk Kottke — Wielowiczek, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
129	133	Młyn Motorowy Zboże, Juliusz Schmidt — Zboże, pow. Sępólno.	Przemiał zboża.	
130	134	Młyn Parowy Barcin, Gerhardt Bentler — Barcin, pow. Szubin.	Przemiał zboża.	
131	135	Wiatrak Ciężkowo, Paul Wesche — Ciężkowo, pow. Szubin.	Przemiał zboża.	
132	137	Śrutownik Ludwikowo Karol Kruger — Ludwikowo, pow. Szubin.	Przemiał zboża.	
133	138	Wiatrak Mamlicz Langner — Mamlicz, pow. Szubin.	Przemiał zboża.	
134	139	Wiatrak Paulina, Paweł Szelz — Paulina, pow. Szubin.	Przemiał zboża.	
135	140	Młyn Motorowy Sosnowiec, Eugeniusz Bartz — Sosnowiec, pow. Szubin.	Przemiał zboża.	
136	141	Młyn Motorowy Wąsosz, Gustaw Hartwig — Wąsosz, pow. Szubin.	Przemiał zboża.	
137	142	Młyn Wodno-Motorowy Wojsławice, Herbert Krause — Wojsławice, pow. Szubin.	Przemiał zboża.	
138	143	Młyn Wodny Dolny Młyn, Wilhelm Fischer — Dolny Młyn, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	
139	144	Śrutownik Górna Grupa — Górna Grupa, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	

Lp.	Lp. wy- kazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
140	145	Młyn Wodno-Elektryczny Gruczno, Hans Pauly — Gruczno, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	
141	146	Młyn Wodno-Elektryczny Kończyce, Friedrich Zimmermann — Kończyce, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	
142	147	Młyn Motorowy Michale — Michale, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	
143	148	Srutownik Nowy Jasiniec — Nowy Jasiniec, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	
144	149	Młyn Wodny Piła, Otto Giese — Piła, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	
145	151	Młyn Motorowy Siewno, Ulryk i Emilia Mende — Siewno, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	
146	152	Młyn Wodny Święte, Erwin Kruger — Święte, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	
147	153	Młyn Motorowy Twarda Góra, Adolf Heise — Twarda Góra, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	
148	154	Młyn Motorowy Waldowo, Paul Schmidt — Waldowo, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	
149	156	Parowy Młyn Zbożowy, Toruń, Leopold Rychter i S-ka z o. o. Leopold i Eugeniusz Rychter — Toruń, ul. Kościuszki 77 — 79.	Przemiał zboża.	
150	178	Młyn Wodno-Motorowy Szumiąca, Herbert Gaul — Szumiąca, pow. Tuchola.	Przemiał zboża.	
151	179	Młyn Motorowy Tucholka Otto Germann — Tucholka, pow. Tuchola.	Przemiał zboża.	
152	182	Młyn Wodny Kaldunek, Klaus Meier — Kaldunek, pow. Wąbrzeźno.	Przemiał zboża.	
153	186	Młyn Motorowo-Elektryczny Król Nowa Wieś, Friedrich Kolberg — Król Nowa Wieś, pow. Wąbrzeźno.	Przemiał zboża.	
154	187	Wiatrak Kurkocin, Kurt Grunke — Kurkocin, pow. Wąbrzeźno.	Przemiał zboża.	
155	189	Wiatrak Michałki Semsohn — Michałki, pow. Wąbrzeźno.	Przemiał zboża.	
156	190	Młyn Motorowy Niedźwiedz, Otto Kastrau — Niedźwiedz, pow. Wąbrzeźno.	Przemiał zboża.	
157	191	Młyn Wodny Dźwierczno Małe, Andrzej Schulz — Dźwierczno Małe, pow. Wyrzysk.	Przemiał zboża.	
158	192	Srutownik Kościerzyn Wielki — Kościerzyn, pow. Wyrzysk.	Przemiał zboża.	
159	193	Młyn Wodny Rataje Limburg Stirum — Łobżenica, pow. Wyrzysk.	Przemiał zboża.	
160	194	Młyn Parowy L. Bearwald, Artur Bearwald — Nakło, pow. Wyrzysk.	Przemiał zboża.	
161	199	Młyn Motorowy Wąwelnio, Edward Felske — Wąwelnio, pow. Wyrzysk.	Przemiał zboża.	
162	200	Młyn Wodny Witrogoszcz, Wilhelm Radtke — Witrogoszcz, pow. Wyrzysk.	Przemiał zboża.	
	201	Młyn Elektryczny Wysoka, Augusta Gehrke — Wysoka, pow. Wyrzysk.	Przemiał zboża.	
164	202	Fabryka Cukierków i Czekolady „Lukullus“, Franz Lehmann — Bydgoszcz, ul. Poznańska 16.	Wyrób cukierków i czekolady.	
165	208	Fryderyk Tiedke, Rozlewnia piwa i Wytwórnia Wód Gazowych — Brodnica, ul. Mały Rynek 5.	Rozlewnia piwa i wytwórnia wód gazowych.	
166	209	A. B. Flathe, Wytwórnia Wódek, Likierów i soków — Bydgoszcz, ul. Poznańska.	Wyrób wódek, likierów i soków.	
167	217	M. Mielke, Wytwórnia Wód Gazowych — Ciechocinek.	Wyrób wód gazowych.	
168	218	Browar Sommera Margarete Redmann — Grudziądz.	Wyrób piwa.	
169	224	A. Freining, Wytwórnia Wód Gazowych — Toruń, ul. Podmurna 58.	Wyrób wód gazowych i rozlewnia piwa.	
170	227	Browar, Erich Kunz — Wyrzysk.	Wyrób piwa.	
171	232	Olejarnia Bobrowniki, Adolf Elit — Bobrowniki, pow. Lipno.	Wyrób oleju.	
172	233	Olejarnia Gnojno, Bernard Reinholdz — Gnojno, pow. Lipno.	Wyrób oleju.	
173	234	Olejarnia Łąka, Wojke — Łąka, pow. Lipno.	Wyrób oleju.	
174	235	Olejarnia Marianki, Albert Elbert — Marianki, pow. Lipno.	Wyrób oleju.	
175	236	Olejarnia Teodorowo, Otto Dyll — Teodorowo, pow. Lipno.	Wyrób oleju.	

L.p.	L.p. wykazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
176	238	Olejarnia Buszkowe, Ludwik Lucy—Buszkowe, pow. Szubin.	Wyrób oleju.	
177	239	Olejarnia Wolice, Wilhelm Schubert — Wolice, pow. Szubin.	Wyrób oleju.	
178	240	Olejarnia Wolice, Edmund Schiewe — Wolice, pow. Szubin.	Wyrób oleju.	
179	245	Warsztat Tkacki, L. Abt — Bydgoszcz, ul. Kościuszki 12.	Wyrób samodziałów.	
180	248	Fabryka Szczotek i Pędzli, Otto Schulz — Bydgoszcz, ul. Pod górna 7.	Wyrób szczotek.	

Wykaz dziewięty przedsiębiorstw przechodzących na własność Państwa, ogłoszony w Pomorskim Dzienniku Wojewódzkim Nr 30, poz. 334 z dnia 23 grudnia 1946 r. na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw w Bydgoszczy z dnia 18 grudnia 1946 r.

L.p.	L.p. wykazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
181	87	Młyn Motorowy, Herbert Winkler — Michałowo, pow. Brodnica.	Przemiał zboża.	
182	89	Młyn Motorowy, Karol Schmautz—Brzozowo, pow. Chełmno.	Przemiał zboża.	
183	90	Młyn Motorowo-Elektryczny, Fryderyk Frischel — Dąbrowa, ul. Chełmińska, pow. Chełmno.	Przemiał zboża.	
184	91	Młyn Parowy, Br. Stockel — Chojnice, ul. Pierackiego 28-30.	Przemiał zboża.	
185	92	Młyn Wodno-Motorowy, Kriewald — Wielkie Łunawy, pow. Chełmno.	Przemiał zboża.	
186	93	Młyn Wodny, Georg Schneider—Bratian Wieś, pow. Lubawa.	Przemiał zboża.	
187	94	Młyn Wodny, Willi Kastrau — Kaczek, pow. Lubawa.	Przemiał zboża.	
188	96	Młyn Wodno-Przemiałowy, Plitta — Kołodziejki, pow. Lubawa.	Przemiał zboża.	
189	97	Młyn Motorowy, Artur Schubring — Nowe Miasto, ul. Łąkowa, pow. Lubawa.	Przemiał zboża.	
190	98	Młyn Wodny, Seege — Pocoltowo, pow. Lubawa.	Przemiał zboża.	
191	103	Młyn Motorowy, Herbert Krause — Jabłówek, pow. Szubin.	Przemiał zboża.	
192	105	Młyn Wodny i Tartak Anastazy Zieliński — Gorzalinost, pow. Świecie.	Tarcie drzewa.	
193	106	Młyn Parowy, Paul Schmidt — Pruszcz, pow. Świecie.	Przemiał zboża.	
194	108	Wiatrak, Robert Krüger — Toporzysko, pow. Toruń.	Przemiał zboża.	
195	110	Młyn Wodno-Motorowy — Kamienica, pow. Tuchola.	Przemiał zboża	
196	111	Wiatrak, Reinhold Blum — Michałki, pow. Wąbrzeźno.	Przemiał zboża.	
197	112	Wiatrak, August Blank — Książki, pow. Wąbrzeźno.	Przemiał zboża.	
198	113	Młyn Wodno-Parowy, Forster — Sisak, pow. Wąbrzeźno.	Przemiał zboża.	
199	114	Młyn Elektryczny, Witterschein — Chodecz, pow. Włocławek	Przemiał zboża.	
200	115	Młyn Kościerzyn — Kościerzyn, pow. Wyrzysk.	Przemiał zboża.	
201	175	Wytwórnia Lemoniady i Rozlewnia Piwa, St. Budziak—Bydgoszcz, ul. Raclawicka 9.	Wyrób lemoniady i rozlewnia piwa	
202	177	Fabryka Płatków Ziemniaczanych — Miasteczko Kr., pow. Wyrzysk.	Wyrób płatków ziemniaczanych	
203	178	Płatkarnia — Miasteczko Kr. pow. Wyrzysk,	Wyrób płatków ziemniaczanych	
204	180	Olejarnia, Schmelzer — Brodnica, ul. Podgórna 24.	Wyrób oleju	
205	181	Fabryka Laengner i Illgner, Olejarnia, Ernst Laenger—Toruń-Mokre, ul. Dworcowa.	Wyrób oleju	
206	182	Fabryka Octu, Musztardy i Wód Mineralnych, W. Schwenke — Marianki, pow. Świecie.	Wyrób lemoniady, octu i musztardy	
207	183	Fabryka Syropu, Otton i Juliusz Rübner, spadkobiercy — Smolno, pow. Toruń.	Wyrób syropu	
208	188	Mleczarnia Dwór Szwajcarski, Ernst Bendt — Bydgoszcz, ul. Jackowskiego 26 — 30	Przerób mleka.	
209	189	Mleczarnia, Antoni Michalski i Stanisław Skobiński — Inowrocław, ul. Andrzeja 17.	Przerób mleka.	
210	190	Molkereigenossenschaft Alfred Czajkowski — Lubawa.	Przerób mleka.	
211	193	Mleczarnia, Wilhelm Abraham — Szubin, ul. Kcyńska 19,	Przerób mleka.	
212	194	Mleczarnia, Udo Karau — Gromadno, pow. Szubin.	Przerób mleka.	

Lp.	Lp. wy- kazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
213	195	Mleczarnia, Molkereigenossenschaft — Królikowo, pow. Szubin.	Przerób mleka.	
214	196	Molkereigenossenschaft — Bukowiec, pow. Świecie.	Przerób mleka.	
215	197	Molkereigenossenschaft — Korytowo, pow. Świecie.	Przerób mleka.	
216	198	Mleczarnia — Pruszcz Pom., pow. Świecie.	Przerób mleka.	
217	199	Molkereigenossenschaft Friedrich Arning — Dębowa Łąka, pow. Wąbrzeźno.	Przerób mleka.	
218	200	Mleczarnia, Ernst Bendt — Mierucin, pow. Wyrzysk.	Przerób mleka.	
219	201	Mleczarnia i Serownia, Bernard Schmutz — Nakło, pow. Wyrzysk.	Przerób mleka	
220	303	Fabryka Wyposażenia Wojskowych i Galanterii, Krenzlin—Lubawa, ul. Dworcowa.	Wyroby galanteryjne	
221	304	Wytwórnia Worków, Jakobson — Bydgoszcz, Nowy Rynek 16	Wyroby worków	
222	327	Wytwórnia Dachówek — Nowa Tuchola, pow. Tuchola.	Wyrób dachówek	
223	427	Fabryka Szczotek i Pędzli, Otto Schulz — Bydgoszcz, ul. Podgórna 7.	Wyrób szczotek i pędzli	
224	430	Greplarnia, Ryszard Fischer — Nakło, ul. Długa, pow. Wyrzysk.	Czyszczenie wełny	
225	431	„Lupinus“ Sp. z o. o. — Chojnice, ul. Młynarska 15	Uszlachetnienie nasion	

Wykaz jedenasty przedsiębiorstw przechodzących na własność Państwa ogłoszony w Pomorskim Dzienniku Wojewódzkim Nr 6, poz. 37 z dnia 22 marca 1947 r. na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw w Bydgoszczy z dnia 21 marca 1947 r.

Lp.	Lp. wy- kazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
226	15	Fabryka Maszyn, Alfred Schmidt — Chojnice, Pl. Piastowski 29.	Wyrób maszyn	
227	16	Warsztaty Maszyn Rolniczych, Adolf Krauze — Toruń, ul. Grudziądzka 47/49.	Naprawa maszyn rolniczych	
228	18	Warsztat Naprawy Maszyn Rolniczych, Julius Wraase—Wysoka, ul. Dworcowa 11, pow. Wyrzysk.	Naprawa maszyn rolniczych.	
229	20	Warsztaty Samochodowe B-cia Domke — Grudziądz, ul. Marszałka Focha 22.	Naprawa samochodów	
230	29	Młyn Motorowy, Karol Riedel — Paparzyn, pow. Chełmno.	Przemiał zboża	
231	31	Śrutownik, Adolf Schulz — Szynych, pow. Chełmno.	Przemiał zboża	
232	33	Śrutownik Elektro-Turbinowy, Zerull — Unisław, pow. Chełmno.	Przemiał zboża	
233	34	Wiatrak Wilhelm Hoffman — Wieladz, po. Chełmno.	Przemiał zboża.	
234	35	Młyn i Tartak Parowy, Beseler — Glinki, pow. Inowrocław.	Przemiał zboża i tarcie drzewa	
235	36	Młyn Wodny, Artur Heilemann — Jarcki, pow. Inowrocław.	Przemiał zboża	
236	37	Wiatrak, Eugeniusz Lowin — Łąkosz, pow. Lubawa.	Przemiał zboża	
237	38	Wiatrak, Alma Böhmfeldt — Szwarcenowo, pow. Lubawa.	Przemiał zboża	
238	39	Wiatrak, Gustaw Kleman — Wielkie Bołczki, pow. Lubawa.	Przemiał zboża	
239	41	Młyn Gazowy, Hermann Radtke — Łowinek, pow. Świecie.	Przemiał zboża	
240	42	Śrutownik, Maks Tetzlaff — Małe Łąki, pow. Świecie.	Przemiał zboża	
241	43	Wiatrak Olgierd, Dammler — Nowe, pow. Świecie.	Przemiał zboża	
242	44	Młyn Motorowy, Oskar Mende — Szewno, pow. Świecie.	Przemiał zboża	
243	45	Młyn Wodny, Julius Schatruka — Włocławek, ul. Doblegniewska 18.	Przemiał zboża	
244	122	Wytwórnia Wód Mineralnych Alvens-Leben — Ostromecko, pow. Chełmno.	Wyrób sodu i wód mineralnych	
245	123	Rozlewnia Piwa i Wytwórnia Wód Gazowych, Rosseck Guido — Kępnia, Rynek 9, pow. Szubin.	Rozlewnia piwa i wytwórnia wód gazowych	
246	124	Rozlewnia Piwa i Wytwórnia Lemoniady i Wód Mineralnych Otto Gencle — Kowalewo, ul. Nowa 2, pow. Wąbrzeźno.	Rozlewnia piwa	
247	125	Fabryka Pierników i Likierów, Hermann Thomas — Toruń, Nowy Rynek 4.	Wyrób pierników i likierów	
248	127	Mleczarnia, Olga Keller — Ciechocinek, ul. Widok 2, pow. Nieszawa.	Przerób mleka	

L.p.	L.p. wy- kazu	Nazwa przedsiębiorstwa i siedziba	Przedmiot działania	Uwagi
249	129	Mleczarnia — Sępólno.	Przerób mleka	
250	130	Mleczarnia — Kamień, pow. Sępólno.	Przerób mleka	
251	131	Mleczarnia, Eugen Bartz — Łabiszyn, pow. Szubin.	Przerób mleka	
252	132	Mleczarnia, Paweł Schoning — Wysoka, pow. Wyrzysk.	Przerób mleka	
253	154	Składy Zbożowe, Erwin Schulz. Landwirtschaftliche Ein- u. Verkaufgenossenschaft. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością — Barcin, ul. św. Wojciecha 1 — 2.	Skład zboża	
254	155	Składy Zbożowe i Towarowe. Pracownia Ślusarska i Śrutownia. Landwirtschaftliche Ein- u. Verkaufgenossenschaft G.m.b.H. — Kcynia, ul. Matejki 17, pow. Szubin.	Skład zboża, prace ślusarskie i przemiał zboża	
255	161 162 165 168 169 170	Mineralölvertrieb Weichselgau. Składy: — Brodnica, ul. Sądowa. Bydgoszcz, ul. Pomorska 13. Grudziądz, ul. Piłsudskiego, Sępólno. Nowe, pow. Świecie. Osie, Rynek 10, pow. Świecie.	Dystrybucja produktów naftowych	
256	163	Bracia Hubert — Chojnice, Plac Piastowski.	Dystrybucja produktów naftowych	
257	164	Ernst Wedel — Chełmno, ul. Łunawska.	Dystrybucja produktów naftowych	
258	167	Brunon Fulde — Rypin, ul. Kościuszki.	Dystrybucja produktów naftowych	
259	180	„Raiffeisen“ Danziger Grosshandelsgenossenschaft — Świecie, ul. Klasztorna 14.	Zakup i sprzedaż ziemio- płodów	